Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15.06.1998, sp. zn. 3 To 289/98, ECLI:CZ:KSCB:1998:3.TO.289.1998.1

Číslo: 41/1999

Právní věta: II. Sdružení osob ve smyslu § 829 občanského zákoníku nemá právní subjektivitu a není právnickou osobou. Fyzické osoby v takovém sdružení, pokud provozují podnikatelskou činnost podle zvláštního zákona, lze ve smyslu § 89 odst. 16 tr. zák. považovat pro účely trestního zákona, tedy i jeho ustanovení § 128 odst. 2, za organizaci.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 15.06.1998

Spisová značka: 3 To 289/98

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Zneužívání informací v obchodním styku

Předpisy: 140/1961 Sb. § 89 odst. 16
§ 128 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 41

I. Jestliže pachatel jako společník a jednatel stavební společnosti, jež byla vyhlášena vítězem výběrového řízení na dodávku stavebních prací, odstoupil s uvedením záměrně nepravdivých skutečností od realizace této dodávky a uzavřel s podnikem, který výběrové řízení vyhlásil, smlouvu o dodávce těchto stavebních prací jako účastník sdružení podnikatelů zabývajícího se stejnou stavební činností, a to vše proto, aby se mohl ve větší míře podílet na zisku z provedení prací, naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák.

II. Sdružení osob ve smyslu § 829 občanského zákoníku nemá právní subjektivitu a není právnickou osobou. Fyzické osoby v takovém sdružení, pokud provozují podnikatelskou činnost podle zvláštního zákona, lze ve smyslu § 89 odst. 16 tr. zák. považovat pro účely trestního zákona, tedy i jeho ustanovení § 128 odst. 2, za organizaci.

III. Podmínka spočívající v tom, že pachatel trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák. je pracovníkem, členem orgánu, společníkem, podnikatelem nebo účastníkem na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací, nevyžaduje, aby měl v obou (ve všech) subjektech stejné postavení, např. v jednom může být členem orgánu a v druhém podnikatelem. Není rovněž třeba, aby měly

podniky či organizace stejnou právní formu, a proto jednou z nich může být státní podnik a druhou obchodní společnost. Jeden z těchto subjektů může představovat dokonce i pachatel sám jako fyzická osoba, která provozuje podnikatelskou činnost podle zvláštního zákona, protože pro účely trestního zákona je považován za organizaci ve smyslu § 89 odst. 16 tr. zák.

(Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. 6. 1998 sp. zn. 3 To 289/98)

Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl odvolání obžalovaného F. J. proti rozsudku Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 5. 3. 1998 sp. zn. 1 T 139/97.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 5. 3. 1998 sp. zn. 1 T 139/97 byl obžalovaný F. J. uznán vinným trestným činem zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. a odsouzen k trestu odnětí svobody na osm měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu dvou roků se současným uložením peněžitého trestu ve výši 20 000 Kč v měsíčních splátkách 2000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody na tři měsíce. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byla poškozená organizace Z., s. r. o., Český Krumlov odkázána se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Činu se obžalovaný dopustil tím, že dne 26. 5. 1993 jako člen Sdružení podnikatelů T. se sídlem v Českém Krumlově uzavřel s podnikem A., s. p., Český Krumlov smlouvu o dílo k provedení obnovy ústředního topení v administrativní budově v Českém Krumlově v hodnotě 1 039 017 Kč, a to na úkor společnosti Z., s. r. o., Český Krumlov, jejímž byl v té době společníkem a jednatelem a která byla dne 17. 5. 1993 vyhlášena vítězem neveřejného výběrového řízení na shora uvedené stavební práce. Přitom obžalovaný dne 19. 5. 1993 jménem společnosti Z., s. r. o., svévolně a bez vědomí svých společníků písemně odstoupil od realizace této stavební akce, a to s uvedením záměrně nepravdivých skutečností, přičemž pro uzavření smlouvy o dílo využil podkladů a informací z původní nabídky společnosti Z., s. r. o. To vše učinil v úmyslu získat prospěch.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný v zákonné lhůtě odvolání a namítl, že k naplnění skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. nedošlo. Soud prvního stupně podle jeho názoru nevzal v úvahu skutečnosti vyplývající z provedených svědeckých výpovědí a nesprávně provedené důkazy zhodnotil. Pohnutkou jednání obžalovaného měla být jeho snaha dát řadu záležitostí společnosti Z., s. r. o., do pořádku; z této společnosti se totiž rozhodla řada zaměstnanců odejít s J. A. a tento negativní stav vedl obžalovaného k ukončení jeho činnosti ve společnosti Z., s. r. o. Pokud zrušil zakázku u podniku A., s. p., bylo to z důvodu odchodu pracovníků i zjištění, že k provádění topenářských a vodoinstalatérských prací v tomto rozsahu rekonstrukce je nutné zvláštní živnostenské oprávnění, které však společnost Z., s. r. o., neměla. Dne 21. 5. 1993 se J. A. zúčastnil druhého kola výběrového řízení, poté s obžalovaným založil sdružení, pak vyřizovali potřebné náležitosti a dne 26. 5. 1993 bylo nové sdružení založeno. Vzhledem k tomu navrhl obžalovaný, aby byl z podnětu jeho odvolání napadený rozsudek zrušen a aby byl zproštěn obžaloby.

Krajský soud podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž mohl odvolatel podat odvolání, i správnost postupu řízení, které rozsudku předcházelo, a po doplnění dokazování svědeckými výpověďmi P. J., M. J. a M. T. dospěl k těmto závěrům:

Trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. se dopustí ten, kdo jako pracovník, člen orgánu, společník, podnikatel nebo účastník na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací se stejným nebo podobným předmětem činnosti v úmyslu opatřit sobě nebo

jinému výhodu nebo prospěch, uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jedné nebo více z nich.

Toto ustanovení, které je samostatnou skutkovou podstatou, chrání hospodářskou kázeň, pokud jde o zneužívání konkurence v obchodní činnosti. Pachatelem je zde pracovník, člen orgánu, společník, podnikatel nebo účastník na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací se stejným nebo podobným předmětem činnosti. Aby došlo k naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu, musí pachatel dát popud nebo přímo uzavřít smlouvu, která je nevýhodná pro jednu nebo více z organizací (podniků), v nichž pachatel působí. Nevýhodná je taková smlouva, která jakýmkoli způsobem znevýhodňuje jednu organizaci vůči druhé, přičemž vyjádření tohoto znevýhodnění se nemusí opírat jen o finanční hledisko, i když právě ono bude zpravidla určující. Dále pachatel musí jednat v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch; k získání výhod nebo prospěchu však nemusí dojít. Výhoda i prospěch mohou mít materiální i nemateriální povahu, přičemž se zpravidla jedná o výhody nebo prospěch hospodářské povahy.

Důkazy provedené před soudem prvního stupně, doplněné důkazy provedenými ve veřejném zasedání, zcela spolehlivě bez jakýchkoli pochybností prokázaly, že dne 17. 5. 1993 byla společnost Z., s. r. o., Český Krumlov vyhlášena vítězem neveřejného výběrového řízení týkajícího se dodávky stavebních prací pro podnik A., s. p., Český Krumlov, přičemž šlo o provedení obnovy ústředního topení v administrativní budově v Českém Krumlově v hodnotě 1 039 017 Kč. V této době byl obžalovaný společníkem a jednatelem společnosti Z., s. r. o., a dne 19. 5. 1993 písemně sdělil podniku A., s. p., Český Krumlov, že společnost Z., s. r. o., odstupuje od realizace této stavební akce, a to se záměrně nepravdivým odůvodněním, že společnost Z., s. r. o., se rozpadá na dva samostatné celky, odešla z ní větší část zaměstnanců a zhotovení zakázky je nad kapacitní možnosti této společnosti.

Dne 21. 5. 1993 nabídlo Sdružení podnikatelů T. podniku A., s. p., Český Krumlov provedení shora uvedených stavebních prací za stejnou částku, za kterou je byla ochotna provést společnost Z., s. r. o., Český Krumlov, přičemž právě na základě této nabídkové ceny byla společnost Z., s. r. o., prohlášena vítězem v dřívějším neveřejném výběrovém řízení.

Dne 26. 5. 1993 obžalovaný podepsal smlouvu o sdružení podle § 829 občanského zákoníku. Šlo o Sdružení podnikatelů .T. a v této smlouvě vystupují jako účastníci obžalovaný F. J. a dále J. A. Téhož dne, tedy 26. 5. 1993, oba účastníci sdružení obžalovaný F. J. a J. A. jako smluvní strany podepsali smlouvu o provedení stavebních prací v objektu podniku A., s. p., Český Krumlov s dohodnutou cenou 1 039 017 Kč.

Svědecká výpověď ředitele podniku A., s. p., Český Krumlov Ing. F. S. prokázala, že dne 24. 5. 1993 – s ohledem na časovou tíseň – byla přijata nabídka účastníků Sdružení podnikatelů T., neboť jejich cena se naprosto shodovala s původní nabídkou společnosti Z., s. r. o., Český Krumlov.

Svědeckými výpověďmi P. J. a M. J. pak bylo prokázáno, že společnost Z., s. r. o., Český Krumlov v rozhodné době uskutečňovala obdobné stavební práce a tyto uskutečňuje až do současné doby. Další svědecká výpověď M. T. vyloučila okolnost, že by tento svědek obžalovaného informoval před jeho rozchodem se společníky, že společnost Z., s. r. o., nemůže provádět topenářské a vodoinstalatérské práce. Naopak, z výpovědi tohoto svědka vyplývá, že i takové práce byla společnost Z., s. r. o., oprávněna provádět a že je byla schopna zajistit svými pracovníky. Účast obžalovaného ve společnosti Z., s. r. o., Český Krumlov pak zanikla ke dni 30. 9. 1994, jak prokazuje usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích založené v trestním spise.

Tyto skutečnosti a skutečnosti rozvedené v odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se krajský soud ztotožnil, prokázaly bez jakýchkoliv důvodných pochybností, že obžalovaný F. J., aniž by k tomu měl

důvody, oznámil podniku A., s. p., Český Krumlov, že společnost, jejímž byl jednatelem a společníkem, nemůže stavební akci uskutečnit, přestože byla vyhlášena vítězem neveřejného výběrového řízení, a v době, kdy byl ještě jednatelem a společníkem společnosti Z., s. r. o., Český Krumlov uzavřel jako účastník Sdružení podnikatelů T. smlouvu o dílo s podnikem A., s. p., Český Krumlov, přičemž šlo o uzavření smlouvy na úkor společnosti Z., s. r. o., Český Krumlov. Nelze přehlédnout, že bez aktivního jednání obžalovaného, který svévolně jménem společnosti Z., s. r. o., odstoupil od realizace stavební akce, nemohlo dojít k následnému uzavření smlouvy o dílo mezi podnikem A., s. p., a Sdružením podnikatelů T., přičemž nebylo důvodu, aby stavební práce nemohla realizovat společnost Z., s. r. o., Český Krumlov, která se stala vítězem výběrového řízení na dodávku těchto prací, měla oprávnění k jejich provádění a v důsledku nedůvodného odstoupení od realizace stavebních prací nemohla dosáhnout důvodně očekávaného přiměřeného zisku. V tom spočívá negativní důsledek smlouvy uzavřené účastníky sdružení obžalovaným F. J. a J. A., který dovoluje učinit závěr, že tato smlouva byla uzavřena na úkor společnosti Z., s. r. o., Český Krumlov.

Protože obžalovaný jako účastník na podnikání dvou organizací s podobným předmětem činnosti v úmyslu opatřit sobě a jinému výhodu uzavřel smlouvu na úkor jedné z nich, byl právem uznán vinným trestným činem zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. Na toto právní posouzení nemůže mít vliv skutečnost, že smlouva na dodávku předmětných stavebních prací byla uzavřena s účastníky Sdružení podnikatelů T. Sdružení osob ve smyslu § 829 občanského zákoníku sice nemá právní subjektivitu a není právnickou osobou. Fyzické osoby, které jsou účastníky v takovém sdružení, pokud provozují podnikatelskou činnost podle zvláštního zákona, však lze ve smyslu § 89 odst. 16 tr. zák. považovat pro účely trestního zákona, tedy i pro potřebu jeho ustanovení § 128 odst. 2, za organizaci. Podmínka spočívající v tom, že pachatel trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák. je pracovníkem, členem orgánu, společníkem, podnikatelem nebo účastníkem na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací, nevyžaduje, aby měl pachatel v obou (ve všech) subjektech stejné postavení. Trestní zákon zde totiž uvádí tyto formy účasti na podnikání různých subjektů alternativně, proto může být pachatel např. v jednom podniku (organizaci) členem orgánu a v druhém podnikatelem. Není rovněž třeba, aby měly podniky či organizace stejnou právní formu, když stejným nebo podobným předmětem činnosti ve smyslu § 128 odst. 2 tr. zák. se mohou zabývat – a tím si konkurovat – podnikatelé v různých právních formách, a to jak v podobě právnických osob (obchodních společností, družstev, státních podniků apod.), tak i podnikajících fyzických osob. Vzhledem k tomu jednou z nich může být např. státní podnik a druhou obchodní společnost. Jeden z těchto subjektů může představovat dokonce i pachatel sám jako fyzická osoba, která provozuje podnikatelskou činnost podle zvláštního zákona, protože pro účely trestního zákona je považován za organizaci ve smyslu § 89 odst. 16 tr. zák. V posuzovaném případě nelze mít pochybnosti ani o stejném předmětu činnosti, což vyplývá mimo jiné z charakteru prováděných stavebních prací a zejména ze skutečnosti, že smlouva mezi účastníky Sdružení podnikatelů T. a podnikem A., s. p., byla uzavřena na dodávku přesně těch stavebních prací, které měla provádět společnost Z., s. r. o., jako vítěz původního výběrového řízení. Úmysl opatřit sobě a jinému výhodu nebo prospěch pak spočívá především v tom, že z provedené stavební akce mohli mít zisk přímo obžalovaný F. J. a J. A. jako účastníci uvedeného sdružení, které samo nemá právní subjektivitu, zatímco v případě, kdy by tytéž stavební práce prováděla společnost Z., s. r. o., jak měla, zisk by byl příjmem této společnosti jako celku a obžalovaný by se na něm mohl podílet jen nepřímo jako společník a jen v rozsahu odpovídajícím jeho obchodnímu podílu.

Odvolateli byl ukládán trest odnětí svobody v zákonné trestní sazbě až na tři roky. Trest vyměřený v jedné čtvrtině zákonné trestní sazby nelze považovat za nepřiměřeně přísný, právě jako délku zkušební doby, která byla vyměřena rovněž v jedné čtvrtině zákonné trestní sazby. Protože trestná činnost byla vedena úmyslem získání majetkového prospěchu, nepochybil okresní soud, pokud u obžalovaného přistoupil i k uložení peněžitého trestu, který ve své výměře odpovídá osobním a majetkových poměrům pachatele a okolnostem případu.

Protože pochybení v neprospěch obžalovaného neshledal krajský soud ani ve výroku podle § 229 odst. 1 tr. ř., bylo odvolání obžalovaného jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítnuto.